

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 19 grudnia 2023 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0444 (NLE)

16267/23

ENER 667
ECOFIN 1322

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: ROZPORZĄDZENIE w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2576
w odniesieniu do wydłużenia okresu jego stosowania

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2023/...

z dnia ...

**w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2576
w odniesieniu do wydłużenia okresu jego stosowania**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2576¹ przyjęto w związku z kryzysem dotyczącym dostaw gazu spowodowanym niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie oraz w związku z potrzebą reakcji Unii za pomocą środków tymczasowych w duchu solidarności między państwami członkowskimi. Rozporządzenie to ma na celu złagodzenie wpływu na ceny gazu poprzez zajęcie się popytem i podażą, zapewnienie bezpieczeństwa dostaw w całej Unii oraz wzmocnienie solidarności.
- (2) W rozporządzeniu (UE) 2022/2576 przewidziano tymczasowe ramy prawne w odniesieniu do lepszej koordynacji zakupów gazu, środków zapobiegających nadmiernym cenom gazu i nadmiernej zmienności śróddziennej na rynkach energetycznych instrumentów pochodnych oraz środków stosowanych w przypadku stanu nadzwyczajnego dotyczącego gazu.
- (3) Okres stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576 był pierwotnie ograniczony do dnia 30 grudnia 2023 r.

¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2576 z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie zwiększenia solidarności dzięki lepszej koordynacji zakupów gazu, wiarygodnym poziomom odniesienia cen i transgranicznej wymianie gazu (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2576/oj>).

- (4) Zgodnie z art. 30 rozporządzenia (UE) 2022/2576 Komisja przeprowadziła przegląd tego rozporządzenia i dnia 28 września 2023 r. opublikowała sprawozdanie podsumowujące główne ustalenia (zwane dalej „sprawozdaniem”). W sprawozdaniu stwierdzono, że rozporządzenie (UE) 2022/2576 odegrało ważną rolę w stabilizacji sytuacji na rynku gazu i zapewnieniu odpowiednich dostaw gazu do Unii oraz że rozporządzenie to stanowi ważny element zestawu narzędzi Unii w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu.
- (5) Rozporządzenie (UE) 2022/2576 przewiduje szybkie utworzenie usługi umożliwiającej agregację zapotrzebowania i wspólne zakupy gazu i zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia odpowiednich środków w celu zapewnienia, aby podlegające ich jurysdykcji przedsiębiorstwa gazowe i przedsiębiorstwa zużywające gaz uczestniczyły w procesie agregacji zapotrzebowania organizowanym przez dostawcę usług jako jeden z możliwych sposobów osiągnięcia celów w zakresie napełnienia, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938². Państwa członkowskie i przedsiębiorstwa gazowe, a także przedsiębiorstwa zużywające gaz faktycznie uczestniczyły w mechanizmie agregacji zapotrzebowania i wspólnych zakupów ustanowionym na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2576 (zwanym dalej „mechanizmem »AggregateEU«”) i przyczyniły się do osiągnięcia do października 2023 r. łącznej agregacji wynoszącej 44,04 mld m³ zapotrzebowania na gaz, co odpowiada ponad trzykrotności obowiązkowych ilości na potrzeby agregacji zapotrzebowania. Świadczy to o tym, że mechanizm „AggregateEU” cieszył się dużym zainteresowaniem uczestników rynku.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (6) W sprawozdaniu stwierdzono, że mechanizm „AggregateEU” zapewnił europejskim nabywcom dodatkowe możliwości zakupu gazu od niezawodnych dostawców na konkurencyjnych warunkach, a także przejrzystość rynku w zakresie popytu i podaży, przyczyniając się w ten sposób do zmniejszenia zmienności rynków.
- (7) Jeżeli chodzi o zasady nadzoru rynku, rozporządzenie (UE) 2022/2576 wymaga, aby każdy system obrotu, w którym przedmiotem obrotu są energetyczne towarowe instrumenty pochodne, ustanawiał, w odniesieniu do każdego energetycznego towarowego instrumentu pochodnego będącego przedmiotem obrotu w tym systemie, mechanizm zarządzania zmiennością śróddzienną oparty na górnej i dolnej granicy cen, który określa ceny, powyżej i poniżej których zlecenia nie mogą być realizowane („mechanizm zarządzania zmiennością śróddzienną”). W sprawozdaniu zauważono, że na rynkach gazu w dalszym ciągu występują epizody znacznych wahań oraz że mechanizm zarządzania zmiennością śróddzienną może odgrywać rolę w zapobieganiu nadmiernym skokom cen i w stabilizowaniu rynku.
- (8) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/2576 Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) ma codziennie przeprowadzać i publikować oszacowanie ceny skroplonego gazu ziemnego (LNG) oraz dziennego poziomu odniesienia LNG na podstawie danych rynkowych LNG dotyczących transakcji, które to dane ACER ma systematycznie gromadzić i przetwarzać. Oszacowania ceny LNG i poziomów odniesienia zapewniły rynkowi większą przejrzystość, zwiększając w ten sposób zdolność uczestników rynku do zabezpieczania dostaw LNG po konkurencyjnych cenach. W sprawozdaniu stwierdzono, że oszacowanie ceny LNG i poziom odniesienia dla LNG okazały się przydatne w stabilizacji rynku.

- (9) W rozporządzeniu (UE) 2022/2576 przewidziano szereg przepisów dotyczących bezpieczeństwa dostaw i solidarności na wypadek stanu nadzwyczajnego dotyczącego gazu, aby lepiej koordynować organizację środków solidarności energetycznej w sytuacji nadzwyczajnej. Rozdział IV rozporządzenia (UE) 2022/2576 stanowi tymczasowe uzupełnienie rozporządzenia (UE) 2017/1938, w szczególności przez zapewnienie domyślnego stosowania mechanizmu solidarnościowego w przypadku braku umów dwustronnych, a także przez rozszerzenie tego mechanizmu solidarnościowego na LNG i krytyczne ilości gazu do produkcji energii elektrycznej. Rozporządzenie (UE) 2022/2576 przewiduje tymczasowe środki mające na celu ograniczenie zużycia innego niż nieodzwonne przez odbiorców chronionych oraz zabezpieczenia w odniesieniu do przepływów transgranicznych. W sprawozdaniu stwierdzono, że tymczasowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa dostaw i solidarności okazały się przydatne w zapobieganiu kryzysowi gazowemu i jego łagodzeniu, a także ułatwianiu wysiłków na rzecz ograniczenia popytu na gaz.
- (10) Zawarty w sprawozdaniu wniosek, że utrzymują się poważne trudności w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii dla Unii, jest nadal aktualny. Sytuacja na światowym rynku gazu pozostaje bardzo napięta. Ceny gazu są nadal znacznie wyższe niż przed kryzysem, co ma nieunikniony wpływ na siłę nabywczą obywateli Unii i konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw. Zmienność rynku gazu to kolejny aspekt obecnej sytuacji. Przypadki znacznej zmienności cen z lata i jesieni 2023 r., w związku z takimi wydarzeniami jak strajk w australijskich instalacjach LNG lub zakłócenia w funkcjonowaniu gazociągu Balticconnector, pokazują, że rynki są nadal niestabilne i podatne na nawet stosunkowo niewielkie wstrząsy w zakresie popytu i podaży. Trwający kryzys na Bliskim Wschodzie stanowi dodatkowe znaczące ryzyko geopolityczne, które może mieć wpływ na ceny i dostawy gazu. W tych warunkach obawa przed niedoborem gazu może wywołać silne reakcje, które mogą mieć poważne konsekwencje dla cen.

- (11) Ze względu na znaczny spadek importu rosyjskiego gazu rurociągowego na przestrzeni ostatniego roku dostępność dostaw gazu do Unii jest znacznie ograniczona w porównaniu z sytuacją sprzed kryzysu. Przy obecnych poziomach importu gazu rurociągowego oczekuje się, że Unia otrzyma około 20 mld m³ gazu rurociągowego w ramach importu z Rosji, o ile ten niepewny import nie zostanie całkowicie zakłócony. Jest to wielkość o około 110 mld m³ mniejsza niż w 2021 r. Redukcja ta stwarza ryzyko wystąpienia niedoborów gazu w Unii.
- (12) Sytuacja na światowych rynkach gazu pozostaje bardzo napięta i należy się spodziewać, że jeszcze przez pewien czas taka pozostanie. W ciągu ostatnich dwóch lat globalna podaż LNG wzrosła jedynie nieznacznie ze względu na ograniczone zwiększenie zdolności skraplania, przerwy w głównych instalacjach eksportowych i malejące dostawy gazu zasilającego w instalacjach LNG. Nowe znaczne zdolności skraplania LNG mają zacząć działać dopiero w 2025 r. W związku z tym w najbliższej przyszłości równowaga pozostanie niepewna. Sytuacja ta ma negatywny wpływ na ceny gazu, które – mimo że są niższe niż w szczycie odnotowanym latem 2022 r. – pozostają ponad dwukrotnie wyższe od poziomów sprzed kryzysu.

- (13) W związku z obecnymi napiętymi warunkami rynkowymi ceny mogą ponownie gwałtownie wzrosnąć w wyniku nieprzewidywalnych wydarzeń i nagłych wstrząsów, takich jak odbicie popytu na LNG w Azji mogące skutkować zmniejszeniem dostępności gazu na światowym rynku gazu, mroźna zima, która może doprowadzić do wzrostu zapotrzebowania na gaz nawet o 30 mld m³, ekstremalne zdarzenia pogodowe, które mogą mieć wpływ na magazynowanie energii wodnej i produkcję energii jądrowej ze względu na niski poziom wody, a także wynikający z tego wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną wytwarzaną przy użyciu gazu, dalsze zakłócenia w funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej, takie jak akty sabotażu wymierzone w gazociąg Nord Stream we wrześniu 2022 r. lub uszkodzenie gazociągu Balticconnector w październiku 2023 r., a także pogorszenie sytuacji geopolitycznej i krajobrazu zagrożeń w regionach zaopatrujących Unię, na przykład w związku z kryzysem na Bliskim Wschodzie.
- (14) Z uwagi na obecną napiętą równowagę między podażą a popytem, nawet umiarkowane zakłócenie dostaw gazu lub sama groźba wystąpienia takich zakłóceń mogłyby mieć dramatyczny wpływ na rynek gazu i spowodować poważne i trwałe szkody dla gospodarki i obywateli Unii.
- (15) Obecny kryzys naraża całą Unię na ryzyko niedoboru energii i wysokich cen energii. Utrzymujące się poważne trudności, które nadal wpływają na bezpieczeństwo dostaw gazu w Unii, a także wszelkie nowe dodatkowe trudności oraz poziom cen gazu mogą negatywnie wpłynąć na sytuację gospodarczą, konkurencyjność przemysłu i siłę nabywczą obywateli.

- (16) Ponieważ Unia jest jednolitym rynkiem, niedobór gazu w jednym państwie członkowskim miałby poważne konsekwencje we wszystkich pozostałych państwach członkowskich w postaci fizycznego niedoboru gazu, zmienności cen lub zakłóceń łańcuchów przemysłowych wynikających z ewentualnych ograniczeń w określonych gałęziach przemysłu w poszczególnych państwach członkowskich. Ponadto, w duchu solidarności, wszystkie państwa członkowskie mogą przyczynić się do dalszego zmniejszenia ryzyka niedoboru energii, a tym samym pomóc w ograniczeniu zmienności cen gazu.
- (17) Przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576 stanowi środek nadzwyczajny i ograniczony w czasie, wprowadzony w odpowiedzi na utrzymujące się i nowe poważne trudności w dostawach energii, które niosą ze sobą ryzyko nieuchronnego kryzysu. Przedłużenie wyraźnie zmniejszy zmienność rynków i wzmocni solidarność.
- (18) Potrzebne są pilne działania. Nieprzedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576, które przestanie obowiązywać w dniu 30 grudnia 2023 r., groziłoby zmianą stabilnej, ale niepewnej sytuacji, jaką Unia osiągnęła dotychczas i pogorszyłoby odporność na prawdopodobne przyszłe wydarzenia, takie jak całkowite wstrzymanie importu gazu z Rosji. Przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576 jest również zgodne z planem REPowerEU, ogłoszonym przez Komisję w komunikacie z dnia 18 maja 2022 r., który miał chronić obywateli i gospodarkę Unii przed nadmiernymi cenami i niedoborami dostaw energii.

- (19) Utrzymujące się napięcia w dostawach energii uzasadniają przedłużenie okresu stosowania przepisów dotyczących agregacji zapotrzebowania i wspólnych zakupów zawartych w rozporządzeniu (UE) 2022/2576, ponieważ przyczyniają się one do wyrównania dostępu przedsiębiorstw we wszystkich państwach członkowskich do nowych lub dodatkowych źródeł gazu. Przepisy te pomagają także w zapewnieniu lepszych warunków niż w przypadku indywidualnych zakupów gazu za pośrednictwem dostawcy usług, przyczyniając się w ten sposób do bezpieczeństwa dostaw.
- (20) Przedłużenie okresu stosowania przepisów dotyczących agregacji zapotrzebowania i wspólnych zakupów zwiększyłoby zatem solidarność Unii w zakresie zakupów i dystrybucji gazu. W duchu solidarności przedłużona dostępność agregacji zapotrzebowania i wspólnych zakupów będzie wspierać w szczególności te przedsiębiorstwa, które wcześniej nabywały gaz wyłącznie lub głównie od rosyjskich dostawców, co pomoże im w uzyskaniu dostaw od alternatywnych dostawców gazu ziemnego na korzystnych warunkach.
- (21) Aby wesprzeć uczestników rynku przez całą obecną zimę i kolejny sezon napełniania magazynów gazem, należy zapewnić ciągłość działania mechanizmu AggregateEU. Obejmuje to możliwość przedłużenia dotychczasowej umowy z dostawcą usług zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046³.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) Biorąc pod uwagę korzyści dla konsumentów, stabilność cen i bezpieczeństwo dostaw energii, uzasadnione jest również przedłużenie okresu obowiązywania przepisów rozporządzenia (UE) 2022/2576 ustanawiających mechanizm zarządzania zmiennością śróddzienną oraz szacowanie cen LNG i poziom odniesienia LNG.
- (23) Z uwagi na utrzymujące się ryzyko dla stabilnych dostaw gazu, o którym mowa powyżej, należy również przedłużyć okres obowiązywania przepisów w przypadku stanu nadzwyczajnego dotyczącego gazu na kolejny rok, zgodnie z zawartymi w sprawozdaniu ustaleniami dotyczącymi pozytywnego wpływu tych przepisów. Wartości krytycznych ilości gazu zawarte w załączniku I obowiązują przez okres przedłużonego stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576 do końca 2024 r.
- (24) Przedłużone stosowanie rozporządzenia (UE) 2022/2576 powinno być tymczasowe, powinno wejść w życie 31 grudnia 2023 r. w celu zapewnienia dalszego stosowania odpowiednich przepisów i powinno trwać rok, do dnia 31 grudnia 2024 r. Przedłużenie stosowania o rok jest konieczne i proporcjonalne ze względu na trwały charakter poważnych trudności w dostawach energii i wynikające z nich zagrożenia dla cen i bezpieczeństwa dostaw, które mają się utrzymywać co najmniej przez cały rok 2024. Biorąc pod uwagę, że ilości gazu zagregowane za pośrednictwem platformy agregacji zapotrzebowania do października 2023 r. wyniosły już trzykrotność wymaganych ilości, przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2576 nie powinno obejmować obowiązku udziału w agregacji zapotrzebowania.
- (25) Rozporządzenie (UE) 2022/2576 powinno zatem obowiązywać do dnia 31 grudnia 2024 r.

- (26) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (27) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2022/2576,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2022/2576

W rozporządzeniu (UE) 2022/2576 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Komisja może zwrócić się do dostawcy usług o przekazanie wszelkich informacji niezbędnych do realizacji zadań określonych w art. 7.”;

2) uchyla się art. 10;

3) art. 31 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 31 grudnia 2024 r.”;

4) w załączniku I wprowadza się następujące zmiany:

a) w części a) przypis (1) otrzymuje brzmienie:

„Dane liczbowe w załączniku I lit. a) i b) opierają się na danych z oceny wystarczalności zimowej przeprowadzanej na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) 2019/941 przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E), z wyjątkiem Malty, w której wytwarzanie energii elektrycznej opiera się wyłącznie na dostawach LNG i która nie dysponuje znaczącą zdolnością magazynowania. Biorąc pod uwagę specyfikę gazu niskokalorycznego, przedstawione w tabeli wartości dla Niderlandów należy pomnożyć przez współczynnik przeliczenia wynoszący 37,89 podzielony przez 35,17. W załączniku I lit. a) przedstawiono indywidualne miesięczne ilości obliczone przez ENTSO-E dla miesięcy od grudnia 2022 r. do marca 2023 r.; dane liczbowe w załączniku I lit. b) dla miesięcy od kwietnia 2023 r. do grudnia 2024 r. stanowią średnią wartości w okresie od grudnia 2022 r. do marca 2023 r.”;

b) w części b) nagłówek otrzymuje brzmienie:

„Maksymalne krytyczne ilości gazu wymagane do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na podstawie art. 23 w okresie od kwietnia 2023 r. do grudnia 2024 r. (wartości w milionach metrów sześciennych)”;

Artykuł 2
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2023 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Rady
Przewodniczący / Przewodnicząca
